

with a suppressed laugh, with a gentle smile. —हृदयम् the interior of the heart.

अन्तर a. [अन्तं राति ददाति, रा-क] 1 Being in the inside, interior, inward, internal (opp. बाह्य); योन्तरो यमयति Śat. Br.; र आत्मा Tait. Up.; कश्चनान्तरो धर्मः S. D. अन्तरापणवीथ्यश्च नानापण्योपशोभिताः अनुगच्छन्तु Rām. 7. 64. 3. —2 Near, proximate (आसन्न); कृष्वा युजश्चिदन्तरम् Rv. 1. 10. 9. —3 Related, intimate, dear, closely connected (आत्मीय) (opp. पर); तदेतत्प्रियः पुत्रात्..... प्रयोऽन्यस्मात्सर्वस्मादन्तरतरं यदयमात्मा Śat. Br.; अयमत्यन्तरो मम Bharata. —4 Similar (also अन्तरतम) (of sounds and words); स्थानेऽन्तरतमः P. I. 1. 50; हकारस्य घकारोन्तरतमः Śabdak.; सर्वस्य पदस्य स्थाने शब्दतोऽर्थात्तन्त्रान्तरतमे द्वे शब्दस्वरूपे भवतः P. VIII. 1. 1. Com. —5 (a) Different from, other than (with abl.); योऽसु तिष्ठन्नद्भ्योऽन्तरः Bṛi. Ār. Up.; आत्मा स्वभावोऽन्तरोऽन्यो यस्य स आत्मान्तरः अन्यस्वभावः व्यवसायिनोऽन्तरम् P. VI. 2. 166 Sk. ततोऽन्तराणि सत्वानि स्वादते स महाबलः Rām. 7. 62. 5. (b) The other; उदधेरन्तरं पारम् Rām. —6 Exterior, outer, situated outside, or to be worn outside (अन्तरं बहिर्योगोपसंख्यानयोः P. I. 1. 36) (In this sense it is declined optionally like सर्व in nom. pl. and abl. and loc. sing.) अन्तरे—रा वा गृहाः बाह्या इत्यर्थः (चण्डालादिगृहाः); अन्तरे—रा वा शाटकाः परिधानीया इत्यर्थः Sk.; so अन्तरायां पुरि, अन्तरायै नगर्थे, नमोऽन्तरस्मै अमेधसाम् Vop. —रम् 1 (a) The interior, inside; ततान्तरं सान्तरवारिशीकरैः Ki. 4. 29, 5. 5; जालान्तरगते भानौ Ms. 8. 132; विमानान्तरलम्बिनीनाम् R. 13. 33; Mk. 8. 5, Ku. 7. 62; अपि वनान्तरं श्रयति V. 4. 24; लीयन्ते मुकुलान्तरेषु Ratn. 1. 26, Ki. 3. 58; अन्तरात् from inside, from out of; प्राकारपरिखान्तराभिर्धियुः Rām.; अन्तरे in, into; वनं, काननं, प्रविश्यन्तरे &c. (b) Hence, the interior of any thing, contents; purport, tenor; अत्रान्तरं ब्रह्मविदो विदित्वा Śvet. Up. (c) A hole, an opening; तस्य बाणान्तरेभ्यस्तु बहु सुखाव शोणितम्. —2 Soul, heart; mind; सततमसुतरं वर्णयन्त्यन्तरम् Ki. 5. 18 the inmost or secret nature (lit. middle space or region); लब्धप्रतिष्ठान्तरेः भूयैः Mu. 3. 13 having entered the heart; सदृशं पुरुषान्तरविदो महेन्द्रस्य V. 3. —3 The Supreme Soul. —4 Interval, intermediate time or space, distance; रम्यान्तरः Ś. 4. 11; किञ्चिदन्तरमगमम् Dk. 6; अल्पकुचान्तरा V. 4. 49; क्रोशान्तरेण पथि स्थिताः H. 4 at the distance of; बृहद् भुजान्तरम् R. 3. 54; अन्तरे oft. translated by between, betwixt; गीतान्तरेषु Ku. 3. 38 in the intervals of singing; मरणजीवितयोरन्तरे वर्ते betwixt life and death; अन्नयोगान्तरेषु Rām.; तन्मुहूर्तकं बाष्पसलिलान्तरेषु प्रेक्षे तावदार्यपुत्रम् U. 3 in the intervals of weeping; बाष्पविश्रामोऽन्यन्तरे कर्तव्य एव U. 4 at intervals; स्मर्तव्योऽसि कथान्तरेषु भवता Mk. 7. 7 in the course of conversation; कालान्तरावर्तिशुभाशुभानि H. 1. v. 1. See कालान्तरम्; सरस्वतीदृष्टद्वयोर्यदन्तरम् Ms. 2. 17, 22; यावाप्रथिव्योरिदमन्तरं हि व्याप्तं त्वयैकेन Bg. 11. 20; न मृणालसूत्रं रचितं स्तनान्तरे Ś. 6. 18 between the breasts; Bg. 5. 27; अस्य खलु ते बाणपथवर्तिनः कृष्णसारस्यान्तरे तपस्विन उपस्थिताः Ś. 1; तदन्तरे सा विरराज धेनुः R. 2. 20; 12. 29. (b) Intervention (व्यवधान) oft. in the sense of 'through'; मेघान्तरालक्ष्यमिन्दुबिम्बम् R. 13. 38 through the clouds; वल्लं अन्तरं व्यवधायकं

यस्य स वल्लान्तरः P. VI. 2. 166 Sk.; महानघन्तरं यत्र तद्देशान्तरमुच्यते; जालान्तरप्रेषितदृष्टिः R. 7. 9 peeping through a window; विटपान्तरेण अवलोकयामि Ś. 1; क्षणमपि विलम्बमन्तरीकर्तुमक्षमा K. 306 to allow to come between or intervene; कियच्चिरं वा मेघान्तरेण पूर्णिमाचन्द्रस्य दर्शनम् U. 3. —5 Room, place, space in general; मृणालसूत्रान्तरमप्यलभ्यम् Ku. 1. 40; न ह्यविद्धं तयोर्गात्रे बभूवाङ्गुलमन्तरम् Rām.; मूषिकैः कृतेऽन्तरे Y. 1. 147; गुणाः कृतान्तराः K. 4 finding or making room for themselves; न यस्य कस्यचिदन्तरं दातव्यम् K. 266; देहि दर्शान्तरम् 84. room; पौरुषं श्रय शोकस्य नान्तरं दातुमर्हसि Rām. do not give way to sorrow; तस्यान्तरं मार्गते Mk. 7. 2 waits till it finds room; अन्तरं अन्तरम् Mk. 2 make way, make way. —6 Access, entrance, admission, footing; लेभेन्तरं चेतसि नोपदेशः R. 6. 66 found no admission into (was not impressed on) the mind; 17. 75; लब्धान्तरा सावरणेऽपि गेहे 16. 7. —7 Period (of time), term; मासान्तरे देयम् Ak.; सप्तैते मनवः। स्वे स्वेन्तरे सर्वमिदमुत्पाद्यापुश्चराचरम् Ms. 1. 63, see मन्वन्तरम्; इति तौ विरहान्तरक्षमौ R. 8. 56 the term or period of separation; क्षणान्तरे —रात् within the period of a moment. —8 Opportunity, occasion, time; देवो चित्रलेखामवलोकयन्ती तिष्ठति। तस्मिन्नन्तरे भर्तृपस्थितः M. 1. अत्रान्तरे प्रणम्याग्ने समुपविष्टः; Pt. 1 on that occasion, at that time; अस्मिन्नन्तरे Dk. 164; केन पुनरुपायेन मरणनिर्वाणस्यान्तरं संभावयिष्ये Māl. 6; कृतकृत्यता लब्धान्तरा भेत्स्यति Mu. 2. 22 getting an opportunity; 9; यावत्त्वामिन्द्रगुरवे निवेदयितुं अन्तरान्वेषी भवामि Ś. 7. find a fit or opportune time; शक्रेणापि सता जनेन विदुषा कालान्तरप्रेक्षिणा वस्तव्यम् Pt. 3. 12; waiting for a suitable opportunity or time; सारणस्यान्तरं दृष्ट्वा शुक्रो रावणमब्रवीत् Rām. —9 Difference (between two things), (with gen. or in comp.) शरीरस्य गुणानां च दूरमत्यन्तमन्तरम् H. 1. 46; उभयोः पश्यतान्तरम् H. 1. 64, नारीपुरुषतोयानामन्तरं महदन्तरम् 2. 39; तव मम च समुद्रपल्वलयोरिवान्तरम् M. 1; Bg. 13. 34; यदन्तरं सर्षपशैलराजयोर्यदन्तरं वायसवैन्तरेयोः Rām.; दुमसानुमता किमन्तरम् R. 8. 90; 18. 15; rarely with instr., त्वया समुद्रेण च महदन्तरम् H. 2; स्वामिनि गुणान्तरज्ञे Pt. 1. 101; difference; सैव विशिनिष्टि पुनः प्रधानपुरषान्तरं सूक्ष्मम् Sāñ. K. —10 (Math.) Difference, remainder also subtraction; cf. योगान्तरेणोनयुतोऽर्थात्तस्तौ राशी स्मृतौ संक्रमणाख्यमेतत् ॥ Līlā.—11 (a) Different, another, other, changed, altered (manner, kind, way &c.); (Note:— that in this sense अन्तर always forms the latter part of a compound and its gender remains unaffected i. e. neuter, whatever be the gender of the noun forming the first part; कन्यान्तरम् (अन्या कन्या), राजान्तरम् (अन्यो राजा), गृहान्तरम् (अन्यद् गृहम्); in most cases it may be rendered by the English word 'another'.); इदमवस्थान्तरमारोपिता Ś. 3 changed condition; K. 154; Mu. 5; शुभाशुभफलं सद्यो तृपाद्देवाद्भवान्तरे Pt. 1. 121; जनान्तरसौहृदानि Ś. 5. 2 friendships of another (former) existence; नैवं वारान्तरं विधास्यते H. 3 I shall not do so again; आमोदान् हरिदन्तराणि नेतुम् Bv. 1. 15, so दिगन्तराणि; पक्षान्तरे in the other case; देशं, राजं, क्रियां &c. (b) Various, different, manifold (used in pl.); लोको नियम्यत इवात्सदशान्तरेषु Ś. 4. 2; मन्त्रितान्यवस्थान्तराण्यवर्णयत्